

Groot A, B, C, boek

bron

Groot A, B, C, boek. Wed. Hermanus van Brussel, Haarlem z.j. [laatste kwart 18de eeuw].

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_gro005groo01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

[Inleiding]

Gelijk de Wakkere Haan tot Krayen is genegen,
Zo laat u Jonge Jeugd, tot Onderwijs bewegen.

A **a** **b** **c** **d** **e** **f** **g** **h**
i **j** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q** **r** **z**
s **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**,

A **z** **a** **p** **b** **r** **c** **w** **d** **e** **u** **f** **g**
t **h** **s** **i** **k** **z** **l** **j** **c** **m** **q** **n** **p** **o**.

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H**
I **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q**
R **S** **T** **U** **V** **W** **X** **Y** **Z**.

A **a** **b** **c** **d** **e** **f** **g** **h** **i** **j** **k** **l** **m** **n** **o** **p** **q**
r **z** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**.

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **K** **L** **M**
N **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **W** **X** **Y** **Z**

A **B** **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **J** **K** **L** **M** **N** **O**
P **Q** **R** **S** **T** **U** **V** **W** **X** **Y** **Z**.

A **a** **b** **c** **d** **e** **f** **g** **h** **i** **j** **k** **l** **m** **n** **o**
p **q** **r** **s** **t** **u** **v** **w** **x** **y** **z**.

A *a* *b* *c* *d* *e* *f* *g* *h* *i* *j* *k* *l* *m* *n* *o* *p* *q* *r* *s* *t* *u* *v* *w* *x* *y* *z*.

Vocalen. Zonder welk geen Woord of Zyllabe kan Geschreven worden:

als,
a e i o u.

Mede-luydende Letteren:

als,
b c d f g h j k l m n p q r r s s t v w x y z.

Zyllaben.

Ab	eb	ib	ob	ub		Fa	fe	fi	fo	fu
Ac	ec	ic	oc	uc		Ga	ge	gi	go	gu
Ad	ed	id	od	ud		Ha	he	hi	ho	hu
Af	ef	if	of	uf		Ja	je	ji	jo	ju
Ag	eg	ig	og	ug		Ka	ke	ki	ko	ku
Al	el	il	ol	ul		La	le	li	lo	lu
Am	em	im	om	um		Ma	me	mi	mo	mu
An	en	in	on	un		Na	ne	ni	no	nu
Ar	er	ir	or	ur		Pa	pe	pi	po	pu
As	es	is	os	us		Ra	re	ri	ro	ru
At	et	it	ot	ut		Sa	se	si	so	su
Au	eu	ay	ey	oy		Ta	te	ti	to	tu
Ax	ex	ix	ox	ux		Va	ve	vi	vo	vu
Ba	be	bi	bo	bu		Wa	we	wi	wo	wu
Ca	ce	ci	co	cu		Xa	xe	xi	xo	xu
Da	de	di	do	du		Za	ze	zi	zo	zo

Dat Vader Onze.

ONze Vader die in de Hemelen zijt. Uwen Naame werde Geheyligt. Uw Koninkrijke kome. Uwen wille geschieden gelijk in den Hemel alzo ook op der Aarden. Ons Dagelijks Brood geeft ons Heden. Ende vergeeft ons onze Schulden, gelijk ook wy vergeven onze Schuldenaaren. Ende en leyd ons niet in Verzoekingē, maar verlost ons van den Boozen. Want uwe is het Koninkrijke, ende de Kragt, ende de Heerlijkheyd, in der Eeuwigheyd. Amen.

De Hoofd-artykelen onzes Christelijken Geloofs.

IK Geloove in Godt den Vader, den Almagtigen Schepper des Hemels ende der Aarden.

2. Ende in Jesum Christum zynen Eenig-gebooren Zoone, onzen Heere.
3. Die ontfangen is van den Heyligen Geest, Gebooren uyt de Maaget Maria.
4. Die Geleeden heeft onder Pontio Pilato, is Gekruyst, Gestorven ende Begraven, Neder-gedaald ter Hellen.
5. Ten Derden Dage wederom Op-gestaan van den Dooden.
6. Op-gevaren ten Hemel, Zittende ter Regterhand Godts des Almagtigen Vaders.
7. Van daar hy komen zal te Oordeelen de Levende en de Doode.
8. Ik geloove in den Heyligen Geest.
9. Ik geloove een H. Algemeyne Christelijke Kerke, de Gemeynschap der Heylige.
10. Vergevinge der Zonden.
11. Weder-opstandinge des Vleeschs.
12. Ende een Eeuwigh Leven.

Van den Heyligen Doop.

MY is gegeven alle Magt in Hemel en op Aarde. Gaat dan heen, Onderwijst alle Volkeren, dezelve Doopende in den Naame des Vaders, en des Zoons, en des Heyligen Geest. Die Gelooft zal hebben en Gedoopt zal zijn, zal Zalig worden. Maar die niet en zal Gelooft hebben, zal Verdoemd worden.

De Tien Geboden des Heeren

Exodus XX.

IK ben de Heere uwen Godt, die u uyt Egypten-land uyt den Dienst-huyse uyt-geleyd hebbe.

Het Eerste Gebod.

Gy en zult geen andere Goden voor mijn Aangezichte hebben.

Het Tweede Gebod.

Gy en zult u geen Gesneden Beeld, nog eenige Gelijkenisse maaken van het geene dat boven in den Hemel is, nog van het geene dat onder op der Aarden is, nog van het geene dat in de Wateren onder de Aarde is. Gy en zult u voor die niet Buygen, nog haar dienen:

want ik de Heere uwe Godt ben een yverig Godt, die de Misdaad der Vaderen bezoekt aan de Kinderen, aan het Derde, ende aan het Vierde Lid der geener die my haten. Ende doe Barmhertigheyd aan Duyzende, der geener die my lief hebben, ende mijne Geboden onderhouden.

Het Derde Gebod.

Gy en zult den Naame des Heeren uwes Godts niet ydelijk gebruyken: want de Heere en zal niet onschuldig houden, die zijnen Naame ydelijk gebruykt.

Het Vierde Gebod.

Gedenkt den Zabbath-daags, dat gy dien Heyliget. Zes Dagen zult gy Arbeyden, ende al uw Werk doen. Maar de Zevende Dag is de Zabbath des Heeren uwes Godts, dan en zult gy geen Werk doen. Gy, nog uwe Zoone, nog uwe Dogter, nog uwe Dienst-knecht, nog uwe Dienst-maagd, nog uw Vee, nog uwe Vreemdeling, die in uwe Poorten is. Want in Zes Da-

gen heeft de Heere den Hemel, ende de Aarde gemaakt, de Zee, ende alles wat daar in is, ende hy ruste ten Zevende Dage: daarom Zegende de Heere de Zabbath-dag, ende Heyligde den zelve.

Het Vijfde Gebod.

Eerd uwen Vader ende uwen Moeder, op dat uwe Dagen verlengt worden in den Lande, dat u de Heere uwen Godt geeft.

Het Zesde Gebod.

Gy en zult niet Dood-slaan.

Het Zevende Gebod.

Gy en zult niet Egt-breeken.

Het Agste Gebod.

Gy en zult niet Steelen.

Het Negende Gebod.

Gy en zult geen Valsche Getuygenisse spreken tegen uwen Naasten.

Het Tiende Gebod.

Gy en zult niet begeeren uwes Naasten Huys, Gy en zult niet begeeren uwes Naasten Wif, nog zijnen Dienst-knecht, nog zijnen Dienst-maagd, nog zijnen Osse, nog zijnen Ezel, nog iet dat uwes Naasten is.

**De Tien Geboden begreepen
in eener Zomma, *Matth. 22: 37.***

GY zult lief hebben den Heere uwen Godt met geheel uw' Herte, ende met geheel uwe Ziele, ende met geheel uw' Verstand. Dit is het Eerste ende het Groot Gebod. Ende het Tweede dezen gelijk is. Gy zult uwen Naasten lief hebben als u zelven. Aan deze twee Geboden, hangt de gantsche Wet ende de Propheeten.

Van 't Nagtmaal Christi.

ONze Heere Jesus Christus, in de Nagt doe hy Verraden wierd, nam 't Brood, en als hy Gedankt had, brak hy 't, en zeyde: Neemet, Eetet: dat is mijn Lighaam, dat voor u Gebroken word; doet dat tot mijner Gedagtenis. Desgelijks nam hy ook den Drink-beeker na het Eeten des Avondmaals, en zeyde: deze Drink-beeker is het Nieuwe Testament in mijnen Bloede, doet dat, zo dikwils als gy dien zult Drinken: tot mijner Gedagtenis. En zy Dronken alle uyt den zelven.

Het Morgen Gebed.

O Barmhertige Vader! wy Danken u, dat gy deze Nagt zo getrouwelijk voor ons

Gewaakt hebt, en Bidden u, dat gy ons wild sterken met uwen Heyligen Geest, die ons voortaan geleyde, dat wy dezen Dag (mitsgaders alle de Dagen onzes levens) mogen besteeden tot alle Gerechtigheyd en Heyligheyd: En dat wy in handen nemen, dat onze Oogen altijd zien om uwe eere te verbreyden; also dat wy al den Voorspoed onzes voornemens van uwe milde Hand alleen verwagten: En op dat wy zulke genade van u verkrijgen, wild ons na uwe belofenis, vergeven alle onze Zonden, door het Heylig Lijden en Bloed-vergieten onzes Heeren Jesu Christi, want zy zijn ons van herten leed. Verligt ook onze Herten, op dat wy alle Werken der Duysternisse af-gelegt hebbende, als Kinderen des Ligts in een nieuw Leven mogen wandelen in alle Godzaligheyd. Geeft ook uwen zegen tot de Verkondinge uwes Goddelijke Woords. Verstoord alle Werken des Duyvels. Sterkt alle Kerken-dienaars en Overheden uwes Volks. Troost alle vervolgte en benouwde Herten, door Jesum Christum uwen lieven Zoon, welke ons belooft heeft, dat hy alles, wat wy u in zijnen Naam Bidden, zekerlijk geven zult, en daarom ons aldus heeft geleerd te Bidden: Onze Vader, &c.

Het Avond Gebed.

O Barmhertige Godt! Eeuwig Ligt scheynende in de Duysternis, gy die verdrijft den Nagt der zonden, en alle blindheyd des Herten, naardien gy de Nagt gesteld hebt om te rusten, gelijk den Dag om te arbeyden. Wy Bidden uw, geeft dat onze Lighamen in vrede en stilheyd rusten, op datze daar na bekwaam zijn mogen te lijden den Arbeyd dienze dragen moeten. Matigt onzen Slaap dat die niet onordentelijk zy, op dat wy aan Lijf en Ziele onbevlekt mogen blyven, ja dat onze slaap zelfs geschiede tot uwer Eere. Verligt de oogen onzes verstands, dat wy in den dood niet ontslapen, maar altijd verwagten op onze verlossinge uyt dese Elendigheyd. Beschermd ons ook voor alle aanvegtinge des Duyvels, ons in uw Heyligh geleyd nemende. En hoewel wy dezen Dag niet toe-gebragt hebben, zonder tegen U grootelijks gezondigt te hebben: wy Bidden U, wild onze Zonden bedekken door uwe barmhertigheyd, gelijk gy nu alle dingen op der Aarde met duysternis des Nagts bedekt, op dat wy daarom van uw aanschijn niet verstooten worden. Geeft ook rust en troost alle kranke, bedroefde en aangevogte Herten, door onzen Heere Jesum Christum, die ons dus heeft geleerd te Bidd': Onze Vader.

Gebed voor den Eeten.

Psalm Cxlv. vers 15 / 16.

15. Aller Oogen wagten op U, en gy geeft hen haare Spijze te zijner tijd.

16. Gy doet uwe Hand open, en verzadigt, al wat 'er leeft na uw wel-behagen.

HEere Almagtige Godt! gy die alles Geschapen hebt, en nog door uwe Godlijke kragt onderhoud en het Volk Israëls in de Woestijnen gespijst hebt: wild uwen Zegen strekken over ons uwe arme Dienaars, en ons Heyligen deze Gaven, die wy van uwe milde goedheyd ontfangen, opdat wy ze matiglijk en Heyliglijk naar uwe goede wille mogen gebruyken, en daar door bekennen dat gy onze Vader en een oorsprong alles goeds zijt. Geeft ook dat wy altijd en voor alle dingen zoeken het Geestelijk Brood uwes Woords, met welke onze Ziele gespijst word ten Eeuwige Leven, 't welk gy ons bereyd hebt door 't Bloed uwes lieven Zoons onzes Heeren Christi: Onze Vader, &c

Een ander voor het Eeten.

O Heere Godt Hemelsche Vader! Zegend ons door deze uwe Gaven, die wy van uwe milde goedheyd tot ons nemen, door onzen Heere Jesum Christum, Amen.

Gebed na het Eeten.

Aldus spreekt de Heere in 't Vijfde Boek Mosis in 't 8. Capittel.

10. Als gy dan zult Gegeeten hebben, en Verzadigt zyn zo zult gy den Heere uwen Godt loven.
11. Wagt u dat gy des Heeren uwes Godts niet vergeet: dat gy zijne Geboden niet zoud houden.

HEere Godt Hemelsche Vader, wy Danken u voor alle uwe weldaaden die wy zonder ophouden van uwe milde Hand ontfangen, dat het uwe Godlijke Wille is, ons te onderhouden in dit tijdljik Leven, en ons te bezorgen met alle onze Nooddruft, maar inzonderheyd, dat gy ons herbooren hebt tot de hoope van een beter Leven, 't welk gy ons geopenbaard hebt door u Heylig Euangelium. Wy bidden u, Barmhertige Godt en Vader, dat gy niet toe laat dat onze Herten hier in deze Aardsche en vergankelijke Dingen geworteld zyn; maar dat wy altijd mogen opwaards zien ten Hemel, verwagende onzen Zaligmaaker Jesum Christum, tot dat hy in de Wolken verschijnen zal tot onze Verlossinge, Amen.

Een ander na het Eeten.

WY Danken u, o Heere Godt! Hemelsche Vader voor alle u Gaven en Weldaden die wy van u milde goedheyd tot ons genomen hebben, door onzen Heere Jesum Christum. Amen.

Christelijke A, B, C.

- A* Alle goede giften, ende volmaakte Gaven, die komen van den Vader der Ligten.
- B* Bid Godt om Wijsheyd zy zal u gegeven worden.
- C* Christus is voor ons Gestorven, op dat wy zouden Leven.
- D* De Dood der Gelovige en is geen Dood, maar een doorgang in 't Eeuwige Leven.
- E* Elendig Mensche! denkt op 't Sterven.
- F* Frayer is 't toekomende Leven, dan 't tegenwoordig.
- G* Gezondheyd der Ziele is den grootsten Schat.
- H* Het Bloed Jesu Christi reynigt ons van alle Zonden.
- I* In de vreeze des Heeren te leven (is 't beginzel der Wijsheyd.)
- K* Keerd u tot Christum denkt dikmaals op zijn Lijden, help zijn Kruys dragen zo zult gy u verblijden.
- L* Leerd van my: zeyd Christus, dat ik ootmoedig en zagtmoedig van Herten ben.
- M* Met Christo te leven is een groot gewin.
- N* Niemand kan ons scheidt van de liefde Christi.

- O* Om de Regtveerdigheyd Godts te voldoen, daarom moeste Christus sterven, ofte wy hadden alle moeten bederven.
- P* Pijlen des Zatan, moeten door den Geloove weder-streeden zijn.
- Q* Quade Liederen verderven goede Zeden.
- R* Regtveerdige handel word niet beschaamd.
- S* Soekt eerst het Koninkrijke der Hemelen, en zijne Gerechtigheid, de reste zal u toegeworpen worden.
- T* Traag in 't spreken, snel in 't hooren, vreedzaam met zijn Even-naasten te leven, betaamd een Christen.
- V* Vertrouwt op Godt, zo zal hy al het kwaad dat u in dezen Leven toe komt, u ten goede schikken.
- W* Waakt en Biddet, want den Dag des Heeren komt als een Val-strik.
- X* Xodus in 't Twintigste Capittel word ons de Wet gegeven, hoe wy ons tegen Godt en onzen Even-naasten zullen dragen.
- Y* Ygelijk een is schuldig te betragten, en onzen Zaligmaaker Jesum Christum te verwagten.
- Z* Zaligheyd der Zielen, is 't Eynde van alle de Miserien.

EYNDE